

Sarajevo, 10.10.2022. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
03.10.2022. – 07.10.2022.

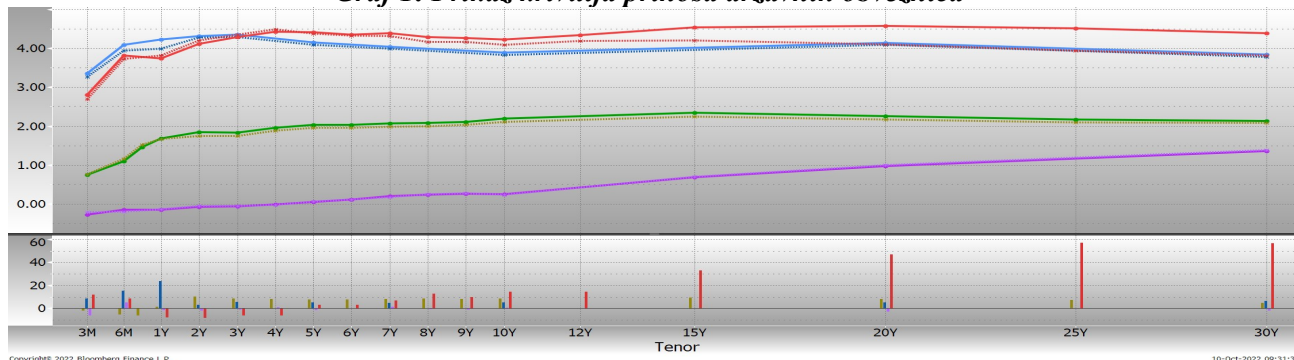
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	30.9.22	-	7.10.22	30.9.22	-	7.10.22	30.9.22	-	7.10.22	30.9.22	-	7.10.22
2 godine	1.76	-	1.87	↗	4.28	-	4.31	↗	4.23	-	4.17	↘
5 godina	1.96	-	2.04	↗	4.09	-	4.14	↗	4.39	-	4.43	↗
10 godina	2.11	-	2.19	↗	3.83	-	3.88	↗	4.09	-	4.24	↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	30.9.22	-	7.10.22	
3 mjeseca	0.801	-	0.784	↘
6 mjeseci	1.156	-	1.103	↘
1 godina	1.710	-	1.717	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 07.10.2022. godine (pune linije) i 30.09.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Kao i sedmicu ranije i proteklu sedmicu obilježila su veoma volatilna kretanja prinosa obveznica eurozone, a koja su najvećim dijelom bila pod uticajem raznolikih ekonomskih indikatora objavljenih za tržište SAD. Početkom sedmice je nastavljen pad prinosa nakon što su objavljeni loši podaci za prerađivački sektor u SAD. Prinosi su nastavili da bilježe pad i u utorak zbog špekulacije da bi centralne banke mogle izmijeniti agresivne politike povećanja kamatnih stopa kako bi spriječile veće usporenje ekonomskih aktivnosti. Tome je doprinijela i odluka Centralne banke Australije (RBA) da poveća referentnu kamatnu stopu za 25 baznih poena, duplo manje od očekivanog povećanja od 50 baznih poena. Ipak, već sredinom sedmice prinosi obveznica su korigovani na više, nakon što je uslijedilo objavljivanje pozitivnih ekonomskih podataka za SAD, a posebno podataka sa tržišta rada na kraju sedmice. Rast prinosa je nastavljen do kraja sedmice. Na sedmičnom nivou prinosi njemačkih obveznica su povećani između 8 i 11 baznih poena, dok su prinosi italijanskih obveznica zabilježili rast od 19 do 24 bazna poena. Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga Moody's objavila je ažurirane informacije o Italiji upozorivši da teži uslovi finansiranja, povećana inflacija, rizici povezani sa ponudom energenata iz Rusije i kompleksniji politički ambijent utiču na izgleda privrednog rasta zemlje i dinamiku duga. Agencija Moody's je 30.09. preskočila redovnu, zakazanu, reviziju rejtinga Italije (Baa3 sa negativnim izgledima).

Razlika između desetogodišnjih njemačkih i italijanskih obveznica na kraju sedmice je iznosila 251 bazni poen.

Izjave članova UV ECB su potvrdile očekivanja da je neophodno nastaviti sa povećanjem kamatnih stopa na dolazećim sastancima u oktobru i decembru. Prema objavljenom zapisniku sa posljednje sjednice UV ECB neki od zvaničnika su preferirali povećanje kamatnih stopa za 50 baznih poena u septembru, ali su se na kraju priključili konačno dogovorenom povećanju od 75 baznih poena. Istovremeno, potvrdili su da taj korak ne bi trebalo da predstavlja signal da će promjene u kamatnim stopama biti slične na budućim sjednicama. Predsjedavajući savjetodavnog vijeća ECB Enria je izjavio da evropske banke ne uzimaju ozbiljno u obzir ekonomske rizike na vidiku jer uživaju u beneficijama rastućih prihoda zbog visokih kamatnih stopa.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	SEP	48,5	48,4	49,6
2.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	SEP	48,9	48,8	49,8
3.	PMI kompozitni indeks– EZ (final.)	SEP	48,2	48,1	48,9
4.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	AUG	43,2%	43,3%	38,0%
5.	Maloprodaja – EZ (G/G)	AUG	-1,7	-2,0%	-1,2%
6.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	AUG	-4,1%	-1,7%	-5,1%
7.	Maloprodaja – Italija (G/G)	AUG	-	4,3%	4,1%
8.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	AUG	-5,5%	-4,1%	-11,0%
9.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	AUG	2,3%	2,1%	-0,8%
10.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	AUG	-1,5%	1,2%	-1,2%
11.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	AUG	4,3%	5,5%	5,4%
12.	Industrijska proizvodnja – Irska (G/G)	AUG	-	5,4%	-23,1%
13.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	AUG	-	3,1%	0,2%
14.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	AUG	4,7	1,2	3,4
15.	Trgovinski bilans – Francuska (u milijardama EUR)	AUG	-14,43	-15,30	-14,79
16.	Bilans tekućeg računa – Francuska (u milijardama EUR)	AUG	-	-5,1	-5,3
17.	Odnos duga i GDP-a Italija (kvartalno)	II kvartal	-	6,0%	9,0%
18.	Stopa inflacije – Holandija (final.)	SEP	17,1%	17,1%	13,7%
19.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	SEP	-	17,7	40,4
20.	Stopa nezaposlenosti – Irska	SEP	-	4,3%	4,3%

SAD

Prinosi na američke državne obveznice su tokom protekle sedmice zabilježili rast između 5 i 6 baznih poena. Na rast prinosa je uticalo objavljivanje ekonomskih podataka, prije svega ISM indeksa uslužnog sektora (iznad očekivanja), te pozitivnih podataka sa tržišta rada, a što je u konačnici uticalo na rast očekivanja da će Fed nastaviti sa povećanjem referentne kamatne stope u naredom periodu. Tržišni učesnici očekuju da će Fed početkom narednog mjeseca realizovati četvrto uzastopno povećanje stope od početka godine u iznosu od 75 baznih poena. Cijene fjučersa povezanih sa monetarnom politikom Feda implicirale su vjerovatnoću od 92% da će Fed, na sjednici početkom novembra, povećati referentnu kamatnu stopu na raspon od 3,75%-4,0%. Navedeno predstavlja porast u odnosu na vjerovatnoću od 85% u odnosu na period prije objavljivanja podataka sa tržišta rada.

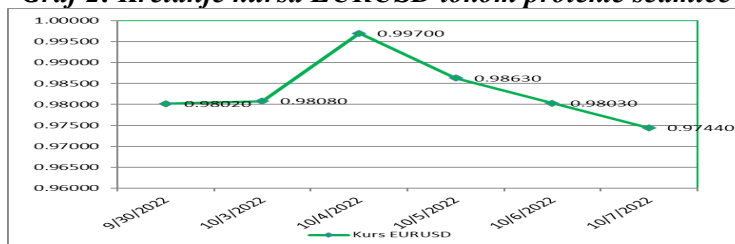
Predsjednica Feda iz San Francisca Daly još jednom je istakla da podržava rast referentne kamatne stope i restriktivnu monetarnu politiku Feda u narednom periodu. Daly je istakla kako podaci ukazuju na to da se inflacija kreće prema nivoima višim od 6%, što negativno utiče na nezaposlenost i plate, te da Fed treba dalje povećati stope kako bi se „srušili” inflatorni pritisci. Istovremeno, član FOMC-a Jefferson je izjavio da je Fed predan poduzimanju daljih koraka potrebnih za smanjenje inflacije i snižavanje cijena. Predsjednik Feda iz Njujorka Williams je izjavio da Fed „ima još posla” kako bi se smanjila inflacija i uravnotežila privredna aktivnost na održiviji način, te je upozorio da će stopa nezaposlenosti najvjerovatnije rasti kao dio tog procesa.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Trgovinski bilans (u milijard. USD) AUG	-67,7	-67,4	-70,5
2.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite 30. sept	-	-14,2%	-3,7%
3.	Veleprodajne zalihe (M/M) final. AUG	1,3%	1,3%	0,6%
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 1. okt	204.000	219.000	190.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih 24. sep	1.350.000	1.361.000	1.346.000
6.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.) SEP	51,8	52,0	51,5
7.	PMI indeks uslužnog sektora (final.) SEP	49,2	49,3	43,7
8.	Kompozitni PMI indeks (final.) SEP	49,3	49,5	44,6
9.	Stopa nezaposlenosti SEP	3,7%	3,5%	3,7%
10.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor SEP	255.000	263.000	315.000
11.	Promjena zaposlenih privatni sektor SEP	275.000	288.000	275.000
12.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor SEP	20.000	22.000	27.000
13.	Fabričke porudžbine AUG	0,0%	0,0%	-1,0%
14.	Porudžbine trajnih dobara F AUG	-0,2%	-0,2%	-0,1%
15.	Potrošnja građevinskog sektora (M/M) AUG	-0,3%	-0,7%	-0,6%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 0,9802 na nivo od 0,9744.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Premijerka Truss je bila primorana na poražavajući zaokret u politici i to za manje od mjesec dana otkako se nalazi na ovoj poziciji. Bila je prinuđena da poništi smanjenje najviše stope poreza na dobit kako bi se usporila previranja na finansijskom tržištu, ali i previranja u partiji kojoj pripada. Ministar finansija Kwarteng je izjavio da je ta odluka donesena sa „poniznošću i skrušenošću“ nakon što su neki poslanici bijesno reagovali na sugestije da bi javna potrošnja i potrošnja za socijalnu pomoć mogla biti smanjena kako bi se finansiralo smanjenje poreza za najbogatije.

U prošloj sedmici BoE je ponovo potvrdila spremnost da kupi do 5 milijardi GBP dugoročnih obveznica sa ciljem obuzdavanja tržišta. Viceguverner BoE Cunliffe je u pismu koje je uputio Parlamentu istakao da nakon što se program kupovina državnih obveznica završi, isti će biti prekinut na neometan i uredan način, a što će se desiti u momentu kada BoE ocijeni da su rizici funkcionisanja tržišta smanjeni. U osnovi, BoE će obustaviti intervenciju na tržištu državnih obveznica kada se smire rizici funkcionisanja tržišta, a na temelju procjene tržišta, tržišnih uslova i količine državnih obveznica koje su kroz intervenciju kupljene.

Privatni sektor u ekonomiji Velike Britanije je tokom prošlog mjeseca zabilježio najoštriju kontrakciju od zatvaranja ekonomije zbog pandemije Covid19 početkom prošle godine, čime su pojačani izazovi sa kojima se suočava premijerka Truss, koja naglašava njeno nastojanje ka podsticanju ekonomskog rasta. Rejting agencija Fitch je smanjila outlook kreditnog rejtinga Velike Britanije na negativan iako je zadržan AA- rejting ove ekonomije. Viceguverner BoE Ramsden je izjavio da se BoE mora držati plana obuzdavanja inflacije, čak i u slučaju kada je to bolno za ekonomiju, dodajući da bi planovi smanjenja poreza predloženi od strane nove Vlade mogli pojačati izazove inflacije. Ramsden je istakao da koliko god bile teške posljedice za ekonomiju, MPC BoE treba da ostane na svom kursu i treba postaviti monetarnu politiku u pravcu povratka inflacije ka ciljanom nivou od 2%.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI prerađivački sektor F	SEP	48,5	48,4	47,3
2.	PMI uslužni sektor F	SEP	49,2	50,0	50,9
3.	PMI kompozitni indeks F	SEP	48,4	49,1	49,6
4.	PMI građevinski sektor	SEP	48,0	52,3	49,2
5.	Zvanične rezerve, promjena (u mil USD)	SEP	-	2.350	1.798

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,87751 na nivo od 0,87855. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,1170 na nivo od 1,1086.

JAPAN

Ministar finansija Suzuki je u okviru novog upozorenja investitorima koji rasprodaju JPY istakao da je Japan spreman da preduzme „odlučne“ korake na deviznom tržištu ukoliko se nastavi snažna volatilnost JPY. Naglasio je važnost stabilnog kretanja valutnih kurseva i nepoželjnost oštih i jednostranih pokreta. Prema rezimeu mišljenja sa septembarskog sastanka BoJ, većina kreatora monetarne politike BoJ smatra da bi inflacija mogla premašiti početna očekivanja, dok je jedan član Odbora dodao da je važno saopštiti strategiju izlaska iz ultrastimulativne monetarne politike kada bude vrijeme za to. Prema njihovom mišljenju postoji rizik da inflacija značajno odstupa od osnovnog scenarija djelimično zbog uticaja kretanja deviznog kursa. Premijer Kishida je izjavio da će Japan preduzeti sve potrebne mjere da obuzda rastuće cijene električne energije za domaćinstva i preduzeća, jer slab JPY podstiče inflaciju, a strahovi od globalne recesije predstavljaju velike rizike za ekonomiju Japana.

Sa ciljem ublažavanja štete nastale rastućom inflacijom kreatori monetarne politike pozivaju kompanije da povećaju plate, što je od suštinskog značaja za pokretanje ciklusa održivog rasta većih plata, rasta lične potrošnje kao i poslovnih investicija.

BoJ je tokom protekle sedmice izrazila oprezno optimističan stav u vezi s potrošnjom, izražavajući saglasnost sa stavom Vlade da će ponovno otvaranje granica tokom naredne sedmice podstaći dolazak stranih turista i pomoći ekonomiji Japana da izvuče koristi od slabog JPY. U kvartalnom izvještaju o regionalnim ekonomijama, BoJ je upozorila da neki proizvođači uočavaju slabljenje inostrane tražnje, što je znak da dugotrajno ograničenje ponude i usporavanje globalnog ekonomskog rasta smanjuju izgleda za izvoz.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije – Tokio	SEP	2,8%	2,8%	2,9%
2.	Povjerenje velikih kompanija prerađivačkog sektora	III kvartal	13	14	13
3.	Povjerenje velikih kompanija uslužnog sektora	III kvartal	15	11	13
4.	PMI prerađivački sektor F	SEP	51,0	50,8	51,5
5.	PMI uslužni sektor F	SEP	51,9	52,2	49,5
6.	PMI kompozitni indeks F	SEP	50,9	51,0	49,4
7.	Monetarna baza (G/G)	SEP	-	-3,3%	0,4%
8.	Potrošnja domaćinstava (G/G)	AUG	6,7%	5,1%	3,4%
9.	Realne zarade (G/G)	AUG	-1,8%	-1,7%	-1,8%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 141,88 na nivo od 141,59. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 144,74 na nivo od 145,25.

NAFTA I ZLATO

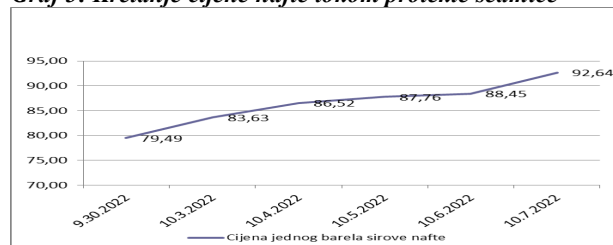
Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 79,49 USD (81,10 EUR). Tokom protekle sedmice cijena nafte je imala tendenciju rasta, uglavnom zbog iščekivanja odluka OPEC+ o smanjenju obima ponude nafte.

Početkom sedmice iz OPEC-a je saopšteno da će razmotriti smanjenje proizvodnje nafte za više od milion barela dnevno, kako bi podržali cijenu ovog energenta. Ovo smanjenje bi bilo najveće od početka Covid19 i ne uključuje dodatna dobrovoljna smanjenja od strane pojedinačnih članova. Pomenuto smanjenje bi bilo drugo uzastopno mjesečno smanjenje, nakon smanjenja proizvodnje za 100.000 barela iz prošlog mjeseca. Narednog dana su ista očekivanja dala dalji podsticaj rastu cijene nafte. Očekivalo se da bi OPEC+ mogao dogovoriti da smanjenje iznosi 2 miliona barela dnevno, dok snažna tražnja i sankcije uvedene Rusiji na izvoz nafte takođe daju podršku rastu cijene ovog energenta.

Tokom trgovanja u četvrtak, cijena je nastavila sa rastom, te se našla blizu najvišeg nivoa u posljednje tri sedmice nakon što je OPEC+ donio odluku o smanjenju ponude nafte za 2 miliona barela dnevno. Predsjednik SAD Biden je izrazio razočarenje ovom odlukom, te je istakao da SAD tragaju za svim mogućim alternativama kako bi spriječile rast cijena ovog energenta. Krajem sedmice rast cijene je nastavljen pod uticajem pomenute odluke OPEC+, uprkos zabrinutosti zbog recesije i rasta kamatnih stopa.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 92,64 USD (95,07 EUR), a u odnosu na prethodnu sedmicu cijena je povećana za čak 16,54%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.660,61 USD (EUR 1.694,15).

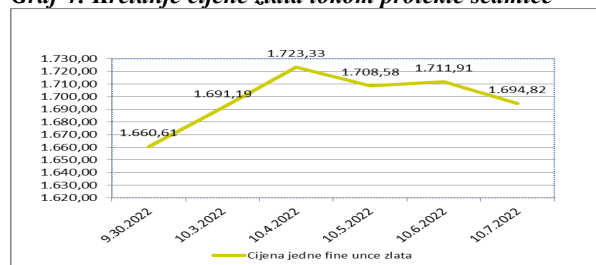
Početkom sedmice cijena zlata je povećana uglavnom zbog slabijeg USD, ali i pada prinosa državnih obveznica. Ipak, zlato je u septembru zabilježilo šesti uzastopni mjesečni pad, što je označilo njegov najduži niz mjesečnih gubitaka u posljednje četiri godine.

Postepeni pad cijene zlata započet je od sredine sedmice, ponovo zbog kretanja USD, u ovom slučaju aprecijacije ove valute, te rasta prinosa na državne obveznice SAD. Pored toga, tržište je bilo u iščekivanju podataka sa tržišta rada u SAD koji su trebali dati naznake o daljem rastu kamatnih stopa Fed. Investitori uglavnom očekuju da će Fed na sastanku koji se održava 1. i 2. novembra povećati referentnu kamatnu stopu za 0,75%. Trenutno postoji vjerovatnoća od 92% da će Fed povećati kamatnu stopu u rasponu između 3,75% - 4,00% na sastanku u novembru.

Cijena zlata je u petak smanjena, te je zabilježen pad ispod 1.700 USD po unci. Pad je uslijedio nakon što su objavljeni pozitivni podaci sa tržišta rada u SAD, koji su protumačeni kao signal da će Fed vjerovatno nastaviti sa daljim rastom kamatne stope. Naime, tržište rada u SAD je pokazalo elastičnost, što Fedu daje dovoljno prostora da agresivnije djeluje u pravcu suzbijanja inflacije.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.694,82 USD (EUR 1.739,35). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 2,06%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.